

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

روشن تحقیق در علوم پزشکی

تألیف:

- دکتر سید محمد علوی نیا: دکترای اپیدمیولوژی
- سید حمید حسینی: کارشناس ارشد آموزش بهداشت
- احمد صادقی: کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی - درمانی
- مهدی حارث آبادی: کارشناس ارشد پرستاری
- سید حمید نبوی: کارشناس ارشد رفاه اجتماعی
- حمیدرضا شرکاء: کارشناس بهداشت
- میترا هاشمی: کارشناس ارشد آمار

عنوان و نام پدیدآور:	روش تمقیق در علوم پزشکی / تالیف سیدمحمد علوی‌نیا ... (و دیگران).
مشخصات نشر:	تهران: آرویح ایرانیان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	۲۷۹ ص: مصور، جدول، نمودار: ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۵۰۴-۲۰۶-۶
وضعیت فهرست نویسی:	فیب
یادداشت:	تالیف و گردآوری: سیدمحمد علوی‌نیا، سیدحمید معینی، احمد صادقی، مهدی مارت آبادی، سیدحمید نبوی، حمیدرضا شرکا، میترا هاشمی.
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۲۹۵.
موضوع:	پزشکی-تمقیق-روش‌شناسی
رده بندی کنگره:	۱۳۹۱ ۸۶/۸۵۰R
رده بندی دیویی:	۶۱۰/۷۲
شماره کتابشناسی ملی:	۲۸۸۸۸۶۱

تألیف حقوق برای دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی محفوظ است

روش تحقیق در علوم پزشکی

سیدمحمد علوی‌نیا، سیدحمید حسینی، احمد صادقی، مهدی حارث آبادی،

سیدحمید نبوی، حمیدرضا شرکا، میترا هاشمی

چاپ و نشر: آرویح ایرانیان

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

تیراژ: ۲۵۰۰

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۱

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۴-۲۰۶-۵

آدرس دفتر: تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه راه طالقانی،

خیابان جواد کارگر، پلاک ۱۴، واحد ۷

تلفن: ۷۵۳۷۰۷۶

آدرس چاپخانه: تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه راه طالقانی، پلاک ۱۸۰

تلفن: ۷۷۵۰۰۵۶۵

مقدمه معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه

«يرفع الله الذين امنوا منكم و الذين اوتوا العلم درجات»

خداوند کسانی را که ایمان آورده اند و کسانی که علم به آنان داده شده درجات عظیمی می بخشد.

با اطمینان می توان گفت در هیچ یک از ادیان و مکاتب همچون اسلام بر کسب معرفت و آگاهی بر پایه دانش اندوزی و ژرف نگری تأکید نشده است تا بدانجا که توحید به مثابه بنیان ایمان، حاصل تعقل و علم ورزی شناخته شده است و همواره مسلمانان به کسب علم و دانش ترغیب شده اند تا حدی که پیامبر (ص) دانش را سرآغاز هر نیکویی دانسته است. مقام معظم رهبری نیز پیشرفت علم بدون تحقیق را ناممکن دانسته و تولید علم با نگاه مبتکرانه و سازنده در محیط دانشگاه را توصیه کرده اند.

پژوهش مسیری روشن برای انتقال رویکردهای مناسب و پیشرفتهای علمی در فرایند بازنگري مشکلات جوامع در تمامی علوم است، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی نیز حمایت های مادی و معنوی خود از فعالیت های پژوهشی، جهت ظهور اندیشه ها و تفکرات مبتنی بر علم و دانایی را به روشنی ابراز و اعلام کرده است تا کمکی به دسترسی آسان تر جامعه دانشگاهی به منابع علمی شود که نمره آن رشد و بالندگی هر چه بیشتر کشور سرفرازمان را در پی خواهد داشت.

از آنجا که یکی از اهداف اصلی پژوهش کمک به ارتقای کمی و کیفی نشر می باشد کتاب حاضر که حاصل تجربیات و پژوهش های نویسندگان این اثر در زمینه روش تحقیق در علوم پزشکی می باشد، جهت استفاده دانش پژوهان عزیز ارائه می شود.

دکتر علیرضا گلشن

معاون تحقیقات و فناوری

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

مقدمه نویسندگان

اپیدمیولوژی موضوعی فراتر از بکارگیری مدل‌های آماری برای حل مشکلات سلامتی و شیوع و بروز بیماری‌ها و پیدا کردن رابطه‌های علیتی است. در اپیدمیولوژی که بخش اعظم روش تحقیق را تشکیل می‌دهد باید پا را از حیطه‌های آمار فراتر گذاشت. اپیدمیولوژی یک رشته علمی است که ریشه در بیولوژی، پزشکی و فلسفه دارد و هر چند روش‌های آماری یک ابزار مهم در آن به شمار می‌روند ولی بنیان آن نیستند. روش تحقیق در نظر گروهی بسیار ساده است و چیزی فراتر از نوشتن مقالات پژوهشی نیست و در نظر گروهی نیز شامل روش‌های پیچیده است که درک مفاهیم آن غیر ممکن به نظر می‌رسد. هر دوی این نظریه‌ها دور از واقعیت است. اپیدمیولوژی به زبان بسیار ساده مطالعه رخداد بیماری‌هاست و چگونگی بکارگیری روش‌های مختلف مطالعاتی برای حصول نتیجه و پاسخ به سوال پژوهشی روش تحقیق گفته می‌شود. هر چند کتاب‌های زیادی با موضوع اپیدمیولوژی و روش تحقیق به رشته تحریر در آمده است فقدان کتابی که به محققین و دانشجویان علوم پزشکی کمک کند تا گام به گام با روش تحقیق آشنا شوند، به خوبی احساس می‌شود. این کتاب با هدف آشنایی کلیه محققین با اپیدمیولوژی و روش تحقیق از ابتدا یعنی شکل‌گیری یک سوال پژوهشی و تدوین پروپوزال تا انتها یعنی انتشار مقاله و بکارگیری نتایج در حل مشکلات، به رشته تحریر در آمده است. بدیهی است با توجه به گستردگی مطالب و پیچیدگی موضوع نیاز به مطالعه کتاب‌های مرجع را کاملاً مرتفع نمی‌سازد ولی می‌تواند راهنمایی باشد برای آنانکه به تازگی یا به عرصه پژوهش گذاشته‌اند. هنگامی که این کتاب را می‌نوشتیم بسیار سعی کردیم به چندین مثال قبل برگردیم و با توجه به نیازها، باورها و سوالاتی که از تحقیق داشتیم، مطالب را بنویسیم و بسیار امیدواریم که بتوانیم پاسخگوی کسانی باشیم که هوشمندانه و بر اساس عشق و علاقه محض مسائل تحقیقاتی شده‌اند.

در پایان ضمن تقدیم این کتاب به روح ملکوتی شهیدان هسته‌ای کشورمان شهیدان دکتر مصطفی احمدی روشن، دکتر مسعود علیمحمدی، دکتر مجید شهریاری و دکتر داریوش رضایی‌نژاد از همه کسانی که در نگارش این کتاب نویسندگان را یاری داده‌اند بویژه جناب آقای دکتر محمد رضا مجیدی رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، جناب آقای دکتر علی خاکشور معاون محترم آموزشی دانشگاه و جناب آقای دکتر علیرضا گلشن معاون پژوهشی دانشگاه تشکر و قدردانی نمائیم و همواره منتظر نقطه نظرات و راهنمایی‌های شما عزیزان هستیم.